

ogsaa i Loven om de lærde Skolers Lønninger kunne forstaaes som „hun“. Derfor er det netop et Fortrin ved denne Lov, at Kvinden ikke er nævnt særlig, saaledes som i Lovforslaget om Ordningen af Statistisk Bureau, hvor hun — saa at sige — er nedsat i „de Meniges anden Klasse“. Det er altsaa imod Indskrænkningen i Anordningen af 1875, at Slaget skal rettes. Det vil være den bedste Taktik.

I Lovgivningen vil i Almindelighed den bedste Taktik være: *intet at nævne om Kvinden*, hvor det kun afhænger af Administrationen, om Loven skal gælde Kvinden lige saa vel som Manden.

Dog — for at vende tilbage til Eksemplet: Lovforslaget om Statistisk Bureau — kan man naturligvis ogsaa gaa en anden Vej til det samme Formaal. Man kan stille Ændringsforslag til § 2 om, at ovennævnte Bestemmelse affattes saaledes: „Kvinder have lige Adgang med Mænd til de i denne Lov nævnte *Embeder og Bestillinger*“ (3: tilføje de to fremhævede Ord). Lovens Mening vil derved blive den samme, som om der aldeles intet var nævnt om Kvinderne særlig. Hvad enten de nævnes *saaledes* eller *aldeles ikke* nævnes, kan Administrationen lige godt ansætte Kvinder i Bureauets Embeder og Bestillinger. Det sikre er, at den nuværende Administration, og uden Tvivl de følgende i en lang Fremtid, kun vil ansætte Kvinder i Bestillinger (ikke i Embeder). For saa vidt bliver den praktiske Følge af Ændringen foreløbig lig med Nul. Med dette for Øje er det næppe Umagen værdt at stille noget Ændringsforslag*). Det kan endog være en Fordel, i Overgangstiden, at Kvinden netop nævnes.

Nævnes imidlertid Kvinden saaledes, at hun skal have samme Adgang som Manden ogsaa til *Embederne*, da er der ogsaa noget andet, som maa anses sikkert: at der aldeles ingen Lov udkommer.

Her møder vi da et nyt taktisk Spørgsmaal med Hensyn til Kvindesagen.

Skal man stemme imod enhver Lov, hvori Kvinden ikke er kommen til sin *fulde* Ret, selv om Loven i øvrigt er et virkeligt Fremskridt?

Sæt, at Gennemførelsen af Loven om Ordningen af Statistisk Bureau er nødvendig for at faa en *saadan* Statistik om de kvindelige — saa vel som om de mandlige — Arbejders Kaar, Lønningsforhold, Arbejdstid m. m., som ikke kan undværes ved Løsningen af de store Arbejderspørgsmaal!

Vil det da være forsvarligt at forkaste Lovforslaget ved den endelige Afstemning, fordi Kvinden ikke i det har faaet sin *fulde* Ret?

Og hvad her er sagt om det eksempelvis nævnte Lovforslag, gælder i Almindelighed:

Er det forsvarligt at drive „Visnepolitik“ for at *tvinge* Kvindens Rettigheder igennem? — hvad dog næppe lykkes alligevel!

Vilde Kvinden ikke selv lide alt for meget under en saadan Taktik fra Lovgivningsmagtens Side?

Er hun ikke mere eller mindre berørt af enhver almindelig Fremskridtslov, selv om den ikke umiddelbart kommer hende til gode?

*) Det skulde da være for at faa Hr. Jens Busk og lignende til, ved et Navneopraab, at binde sig for Fremtiden.

Et Eksempel!

Valgrettens Udvidelse maa fra demokratisk Standpunkt anses for et Fremskridt. Enhver Udvidelse vil sandsynligvis skaffe Rigsdagen flere Kvindesagsvenner. Selv en Udvidelse, som ikke endnu giver Kvinden politisk Valgret og Valgbarhed lige med Manden, vil dog bringe hende dette Formaal nærmere.

Bør Kvinden da ikke støtte den Taktik, som bringer hende *nærmere* til Maalet, uagtet den ikke *særlig* bringer hende lige dertil?

Naturligvis bør Kvindesagens Venner i Lovgivningen søge at gøre Kvindens Ret gældende saa meget som muligt. Men af Hensyn til det almindelige Fremskridt, som kommer ogsaa Kvinden til gode, vilde det være uforsvarligt, om de vilde hindre det, fordi Kvindens Ret endnu ikke fuldt anerkendes med det samme.

Kunde man ikke tænke sig et kvindeligt Medlem af en fremtidig lovgivende Forsamling holde følgende Tale: „Da jeg indser, at den eller den Bestemmelse om *Kvindens* Ret — som dog før eller senere vil blive anerkendt — i dette Øjeblik er en Hindring for, at *hele Folket* kommer til sin Ret, hvorved et stort Fremskridt sker, saa tilraader jeg Forsamlingens kvindelige Medlemmer at stemme imod Bestemmelsen, og det for at sikre Reformen“ —? Saaledes gavnede hun maaske allermest Kvindesagen.

Fredrik Bajer.

„Kvindesagens Betydning for Mænd“.

Denne lille Bog bør ikke savnes i nogen Mands eller Kvindes Hjem, der følger med Tidens store Spørgsmaal „*Kvindesagen*“.

Bogen koster kun 25 Øre og faas i alle Boglader. Foreninger kan faa betydelig Rabat, naar de henvender sig til Fru Johanne Meyer, Naboløs 4.

Kvindelig Fremskridtsforening

afholdt i Mandags et offentligt Diskussionsmøde. Emnet — „Hjemmearbejde eller Arbejdet paa Systuer“ — havde hidkaldt en talrig Forsamling. Fru Johanne Meyer indledede Diskussionen med særligt Henblik paa Hovedstadsforholdene.

Taleren begyndte med at sige, at hvis vi vilde se, hvad Fremtiden bar i sit Skød, da kunde vi se paa vore Børn — de er Fremtiden. Bliver de sunde, levedygtige Mennesker med ædle Interesser, saa gaar vi en lys Fremtid i Møde, og der er Røster oppe, som tyder paa, at den Slægt, der kommer, vil blive sundere og stærkere end vor, naar vi som Opdragere skaffer dem disse Betingelser. Vi har tre Stormagter til at hjælpe os i Striden: Hygiejnen, Pædagogiken og Videnskaben. Sundhedslæren giver Mødrene de bedste Regler, Sporten, Gymnastiken, Bade o. s. v. Skoleundervisningen, som tidligere arbejdede med Tampen paa Bordet, den kæmper nu for at gøre alt let og naturligt for Barnet, sørger for, at alt Barnets Arbejde kan gaa som Leg. Og se paa Videnskaben, hvilke uhyre Midler sidder den ikke inde med til at gøre Menneskelivet rigere og lykkeligere.

Taleren gik derfor over til at vise, hvor umuligt det var for Mødre, som maatte gaa paa Arbejde, at skaffe Barnet den Forplejning og Opdragelse, der var nødvendig for Barnet til at blive et rigtigt Menneske, men efter Talerens Mening var det lige saa umuligt for den gifte Kvinde, der havde Fremmedarbejde i Hjemmet. Enhver, der kender Syning, véd, at der for at tjenes nogle faa Øre maa arbejdes 12—14 Timer i Døgnet, og Syarbejde paa Maskine kræver hele Menneskets Opmærksomhed og Anstrængelse. Hvorledes er en saadan Moder i Stand til tillige at passe sine smaa.

Fruen mente, at de arbejdende Kvinder burde gaa til Bekendelse, selv om det blev som i et Skrig, og tilstaa: vi kan ikke opdrage vore Børn, naar vi samtidig skal være Familjeforsørger.

Samfundet burde ikke tie længere, thi det var for kostbart, om den kommende Slægt ødtes, og den arbejdende Klasse var den, der ydede det største Tilskud af Børn i Samfundet.

Frk. V. Møller, Forstanderinden for Børnehjemmet „Kana“, holdt bestemt paa, at Børnene maatte helst blive i Hjemmet, selv om det var et fattigt og mangelfuldt Hjem, thi Moderen var dog den bedste, og Manden maatte tjene det nødvendige.

Frk. Anna Hansen foreslog, at der af Kommunen ydedes vist til Moderen for hvert Barn, uden at det betragtedes som Fattighjælp, uanset om hun var gift eller ikke. De økonomiske Forhold vilde næppe blive saaledes mere, at Manden alene kunde forsørge Familien.

Hr. Tilskærer Thomsen gav en Del Oplysninger om Syerskerne Forhold og hævdede Kvindernes Ret til Arbejde, men pegede paa Organisationens som et nødvendigt Middel til at hæve Lønnen og til, at Kvinden ikke som nu er Mandens farlige Konkurrent.

Fru Elna Larsen, Formand for de kv. Herreskræddere, fandt det meget heldigere, at Kvinderne arbejdede paa Værksteder, baade fordi de der kunde fordre en større Løn og for, at Hjemmet kunde blive hyggeligt, og ikke som nu den fattige, lille Stue maatte være Skrædderværksted med Støv og giftig Luft.

Diskussionen var livlig, og den talrige Tilhørerkreds i højere Grad interesseret. Især vakte Frk. V. Møllers skæmtfulde Træk af Børnenes Færd og deres naturlige Krav til en Moder og et Hjem, stor Deltagelse. Frk. Møller fortæller naturligt og lige ud af det virkelige Liv med hendes rige Erfaringer gennem sin Virksomhed som Plejemoder.

Et var Forsamlingen enig om: at der ikke kunde gøres for meget for at skaffe Børnene sund Forplejning og en forstandig Opdragelse, om vi vilde berede den kommende Slægt en lykkelig Fremtid.

Lykke

af

Axel Lundegård.

Avtoriseret Oversættelse ved Sofie Horten.

Over Haven derude faldt Efteraars-Solens straalende Skær. Hun havde vendt Hovedet paa Pudsen for at kunne se ud.

Det var et magert Ansigt, som laa der; og det sorte, tynde og kortklippede Haar